

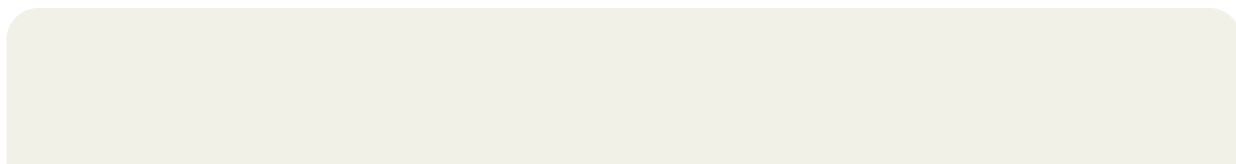
Fremtidsfullmakt

Som pårørende til en person som har en alvorlig sykdom eller står i fare for å utvikle alvorlig sykdom, er det grunn til å vurdere å ta opp med nærpersonen om han eller hun vil opprette en fremtidsfullmakt.

Det kan også være aktuelt å vurdere om en selv som pårørende har behov for en slik fremtidsfullmakt.

En forutsetning for opprettelse av fremtidsfullmakt er at den som oppretter den har evne til å forstå fullmaktens betydning. Det er derfor lurt å vurdere fremtidsfullmakt på et tidlig tidspunkt før sykdom har blitt så alvorlig at den som skal opprette fullmakten ikke lenger har forståelse for hva det innebærer å gi en annen i oppgave å ta vare på ens interesser, enten det er personlige eller økonomiske forhold.

Les mer her:

- Dette er en fremtidsfullmakt
- Når bør man skrive fremtidsfullmakt?
- Krav til fullmaktsgiver og fullmektig
- Dette skal fremtidsfullmakten inneholde
- Slik skal fremtidsfullmakten utformes
- Oppbevaring og ikrafttredelse
- Stadfestelse av fremtidsfullmakten
- Fullmektigens oppgaver
- Advokatbistand
- Mer informasjon om fremtidsfullmakt

Dette er en fremtidsfullmakt

En fremtidsfullmakt er et skriftlig dokument hvor en person gir fullmakt til én eller flere andre personer om å representere seg dersom en ikke lenger er i stand til å ivareta sine interesser på grunn av sinnslidelse, herunder demens, eller alvorlig svekket helbred.

Fremtidsfullmakten kan gjelde på det økonomiske området eller det personlige området, eller begge deler, - på deler av disse områdene eller alle områder.

Fremtidsfullmakten skal regulere noe i fremtiden. Den som oppretter en fremtidsfullmakt, kan bestemme at én eller flere skal ta vare på ens interesser den dagen en ikke er i stand til dette selv.

Dokumentet får altså aktualitet dersom den personen som oppretter fremtidsfullmakten kommer i en situasjon hvor han eller hun ikke er i stand til å ivareta sine interesser.

I lovgivningen betegnes den som oppretter fremtidsfullmakten som fullmaktsgiver og den som skal ivareta personens interesser som *fullmektig*. Det vil som oftest være en pårørende som er fullmektig.

Fremtidsfullmakt er regulert i vergemålsloven kapittel 10. I § 78 gis følgende definisjon:

«En fremtidsfullmakt er en fullmakt til én eller flere personer om å representere fullmaktsgiveren etter at fullmaktsgiveren på grunn av sinnslidelse, herunder demens, eller alvorlig svekket helbred ikke lenger er i stand til å ivareta sine interesser innen de områdene som omfattes av fullmakten.»

Når bør man skrive fremtidsfullmakt?

Som pårørende kan en oppleve at sykdommen til den nærstående kan utvikle seg slik at han eller hun mister evnen til å forstå hva det vil si å opprette en fremtidsfullmakt.

Det er derfor viktig at en på et tidlig tidspunkt snakker med ens nærstående og spør om det er ønskelig å opprette et slikt fullmaktsdokument. Det er viktig å være klar over at den som oppretter en slik fullmakt – altså fullmaktsgiveren – må ha full forståelse for innholdet i den fullmakten som da gis til en annen –fullmektigen. Er sykdommen kommet for langt at den nærstående ikke evner å forstå hva dette innebærer, kan det ikke opprettes noen fremtidsfullmakt. Da kan det være aktuelt å oppnevne en verge (se nærmere Bøckmann og Kjellevoid (2021), kapittel 6).

Krav til fullmaktsgiver og fullmektig

Det er et krav at den som skal opprette en fremtidsfullmakt må være fylt 18 år og at den som skal være fullmektig også må være fylt 18 år på det tidspunktet fremtidsfullmakten trer i kraft.

Det kan gjerne oppnevnes to fullmektiger i tilfelle den ene blir forhindret fra å ivareta fullmaktsgiverens interesser.

Det er alltid en fysisk person som kan være fullmektig, aldri en juridisk person.

En fremtidsfullmakt skal opprettes ut fra fullmaktsgiverens ønske, og ikke fra påtrykk fra pårørende eller andre eller av hensyn til andre personer som står vedkommende nær.

Det vergemålsloven § 79 heter det:

«En fremtidsfullmakt kan opprettes av den som har fylt 18 år og har evnen til å forstå fullmaktens betydning.

Den som utpekes som fullmektig, må på tidspunktet fullmakten trer i kraft, ha fylt 18 år og ikke være satt under vergemål. En juridisk person kan ikke utpekes til fullmektig i en fremtidsfullmakt.

Fullmakten kan utpeke en annen fullmektig for det tilfellet at fullmektigen blir midlertidig eller varig forhindret fra å utføre sitt oppdrag.»

Dette skal fremtidsfullmakten inneholde

Noen krav må alltid være oppfylt.

Fremtidsfullmakten må være et skriftlig dokument. Det skal underskrives av to vitner som fullmaktsgiver har godtatt. Disse må være til stede sammen og forstå at dokumentet er en fremtidsfullmakt. De skal underskrive dokumentet mens fullmaktsgiveren er til stede og etter hans eller hennes ønske.

Fullmaktsgiver må også underskrive i vitnenes påsyn eller vedkjenne seg sin underskrift i vitnenes nærvær (vergemålsloven § 81 første ledd).

Det er videre krav til vitnene at de har fylt 18 år og har evne til å forstå betydningen av å undertegne. Den som skal være fullmektig kan ikke være vitne og heller ikke fullmektigens ektefelle, samboer, foreldre, barn eller barnebarn (vergemålsloven § 81 andre ledd). Heller ikke andre som kan ha en egeninteresse av at fremtidsfullmakten opprettes bør velges som vitne, for eksempel at vitne skal motta en gave når fremtidsfullmakten trer i kraft.

Det heter videre i loven § 82 at fremtidsfullmakten bør dateres og vitnene bør bekrefte i påskrift i dokumentet at fullmaktsgiveren har opprettet fremtidsfullmakten av fri vilje og hadde evne til å forstå betydningen av opprettelsen. Vitnenes fødselsdato og adresse bør også komme frem av

dokumentet.

Det er fullmaktsgiveren som selv bestemmer hva fullmakten skal omfatte. Den kan omfatte både økonomiske og personlige forhold, og den kan begrenses til å gjelde bestemte områder (jf. vergemålsloven § 80).

Økonomiske forhold kan være salg av bolig, hytte eller andre eiendommer, håndtering av løpende inntekter og utgifter, herunder betaling av regninger, tilgang til bankkontoer og opprettelse eller avslutning av slike, utleie av eiendom eller drift av næringsvirksomhet.

Personlige forhold er alle former for representasjon utover det rent økonomiske. Det kan være spørsmål om å søke velferdstjenester, sykehjems plass og aktuelle hjelpetjenester, eller det kan være fullmakt til å rydde opp i digitale tilganger. Er fullmektigen også nærmeste pårørende vil han eller hun ha de rettigheter og muligheter som følger av helselovgivningen. Dersom den som er fullmektig ikke er nærmeste pårørende, vil han eller hun ikke kunne tre inn i de rettighetene som nærmeste pårørende har etter helselovgivningen.

Det er viktig å tenke gjennom hvordan en ønsker å bli ivaretatt når en ikke lenger er i stand til å ivareta egne interesser. Det finnes eksempler på hvordan en fremtidsfullmakt kan se ut på blant annet vergemal.no og også andre nettsteder. Det vil imidlertid ofte være lurt å søke råd og veiledning hos en advokat for å få en fremtidsfullmakt som er tilpasset egne ønsker og behov.

Slik skal fremtidsfullmakten utformes

Denne tekstutformingen kan benyttes:

«Undertegnede A gir herved fullmakt til B (typisk sønn eller datter) til i fremtiden å representere meg dersom jeg på grunn av sinnslidelse, demens eller alvorlig svekket helbred, ikke lenger er i stand til å ivareta mine interesser.

Fullmakten gjelder både økonomiske og personlige forhold.

I økonomiske forhold skal fullmektigen ha rett til å rå over mine bankkonti og selge min leilighet i XXX. I personlige forhold gjelder fullmakten alle

forhold som i enhver tid lovlig kan overdras til fullmektig.

Fullmakten trer i kraft fra det tidspunktet det foreligger en erklæring fra lege om at jeg ikke kan ivareta mine interesser. Fullmektigen har rett til å innhente legeerklæring om min helsetilstand for å godtgjøre at jeg er ute av stand til å ivareta mine interesser, uten hinder av taushetsplikt.

Ved ikrafttredelsen skal fremtidsfullmakten stadfestes av Statsforvalter.

XXX dato, måned og år

Navn, personnummer og adresse på fullmaktsgiver + signatur

Som særskilt vitner bekrefter vi herved at ovenstående fremtidsfullmakt i dag, mens vi begge var til stede samtidig, ble undertegnet av fullmaktsgiver A, som vedkjente seg den som sin egen frie vilje, dersom A i fremtiden ikke skulle være i stand til å ivareta sine interesser.

Vi er ikke fullmektig etter fullmakten og underskriver herved fremtidsfullmakten etter As eget ønske, mens A selv er til stede, og bekrefter at A har opprettet fremtidsfullmakten av egen fri vilje.

XXX dato, måned og år

Navn, fødselsdato og adresse på vitne 1 + signatur

Navn, fødselsdato og adresse på vitne 2 + signatur»

Oppbevaring og ikrafttredelse

Når fremtidsfullmakten er skrevet og undertegnet slik som loven krever det, må en selv sikre at den oppbevares på et trygt sted. Oppbevaringen bør avtales eller gjøres i samråd med den som skal være fullmektig. Fremtidsfullmakten skal ikke registreres noen steder.

Fullmakten trer i kraft fra det tidspunktet fullmaktsgiveren er kommet i en slik situasjon at han eller hun ikke er i stand til å ivareta sine interesser lenger (vergemålsloven § 83, jf. § 78).

Det er den som er fullmektig som selv tar stilling til når fullmakten trer i

kraft. Fullmektigen skal da snarest mulig underrette fullmaktsgiver og hans eller hennes ektefelle eller samboer. Har ikke fullmaktsgiver ektefelle eller samboer, skal andre nære slektninger underrettes, jf. vergemålsloven § 83 andre ledd.

Stadfestelse av fremtidsfullmakten

Fremtidsfullmakten trenger ikke å stadfestes, men stadfestelse kan gjøre det lettere for den som er fullmektig (pårørende) å representere fullmaktsgiver (den nærstående) overfor andre.

Det er Statsforvalteren (tidligere fylkesmannen) som stadfester en fremtidsfullmakt. Det kan først skje når fremtidsfullmakten er trått i kraft; det vil si fra det tidspunktet fullmaktsgiver ikke er i stand til å ivareta sine interesser på grunn av «*sinnslidelse, herunder demens, eller alvorlig svekket helbred*» (vergemålsloven § 78), jf. vergemålsloven § 84.

Det må søkes om stadfestelse hos Statsforvalteren ved å sende inn et utfylt søknadsskjema samt andre dokumenter, herunder fremtidsfullmakten i original, dokumentasjon på at pårørende er varslet og legeerklæring om fullmaktsgivers aktuelle helsetilstand. Statsforvalteren skal ellers sørge for å innhente de opplysninger som trengs for stadfestelsen og utstede en attest til fullmektigen (vergemålsloven § 84).

Nærmere regler om stadfestelse og registrering er gitt i forskrift til vergemålsloven (forskrift § 30).

Fullmektigens oppgaver

Fullmektigen skal handle i samsvar med fullmakten gitt i fremtidsfullmakten og skal fremme fullmaktsgiverens interesser. Så langt som mulig skal fullmaktsgiver høres om de beslutninger som tas (vergemålsloven § 85).

Det er presisert i bestemmelsen at fullmektigen må holde fullmaktsgivers midler adskilt fra sine egne og oppbevare tilstrekkelig dokumentasjon om de avgjørelsene som blir tatt på vegne av fullmaktsgiveren.

I vergemålsloven er det også tatt inn at fullmektigen kan gi sedvanlige gaver

på fullmaktsgiverens vegne, mens andre gaver bare kan gis hvis det er spesifisert i fullmakten (vergemålsloven § 87).

Det er videre regulert at fullmektigen kan dekke sine nødvendige utgifter for arbeidet av fullmaktsgiverens midler og kan også beregne seg et passende vederlag når det er rimelig (vergemålsloven § 88).

Du finner nyttig informasjon på Stasforvalteren sine hjemmesider

---

Opprinnelig publisert: 28. januar 2021

Sist oppdatert: 26. august 2022